Ч. 131. Чернівці, вівторок, дня 5. падолиста 1895. Рочник XI.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером

Експозе мінїстра скарбу.

Сегорічне представлене буджету мінїстра скарбу п. Білиньского зробило загально добре вражінє. Причиною вдоволеня не був сам буджет на р. 1896, бо той буджет в порівнаню з давнїйшими єсть далеко менше користний. Цїла надвишка виносить ледви кількасот тисяч, що в буджетї, котрого висоність сягає 622 міліонів, можна сьміло уважати дрібницею.

Отже не стан буджету, близький недобору, викликав вдоволенє, лише радше погляди і засади, висказані мінїстром Білиньским, а також ті реформи, котрі заповів.

З тих поглядів можна пізнати відразу, що новий мінїстер скарбу держить ся троха иньших засад, як єго попередник др. Пленер. Пленер, яко бувший провідник лїбералів, тягнув за капіталїстами і стояв по їх сторонї, а цїлий проєкт податкової реформи був уложений в дусї лїбералним так, що мимо введеня податку від доходів і від капіталів, таки найбільший тягар був би упав на працюючих людий. Др. Пленер хотів доконче ухвалити ту реформу податкову, доки був мінїстром; і лише завзяті стараня Молодочехів перешкодили єму в тім.

Що більше, нїмецкі часописи лїберальні, а навіть богато польских захвалювало реформу податкову Пленера на всї способи і також жадали, щоби її чимскорше ухвалити. Походило се очивидно з того, що на разї годї було сподївати ся переведеня лучшої реформи, а проєкт Пленера все таки був значним кроком наперед.

Нараз стає мінїстром скарбу п. Білиньский і усуває Пленерівский проект реформи податкової, заповідаючи, що мусить в нїй поробити конечні поправки. Далї каже, що ввиду зростаючих видатків, потрібне єсть підвисшенє податків, а рівночасно має ту відвагу, що заповідає підвисшенє податків від капіталів т. є. від біржи. Заявляє також, що податок від біржи, дотепер заведений, показав ся пожиточним, бо помножив доходи держави а не зашкодив зовсїм торговлї, як то говорили лїберали, бажаючи капіталїстів оборонити перед податком. На перекір їх словам сказав п. Білиньский сьміло, що без нїчиєї шкоди можна значно підвисшити податок від біржи.

Ті слова мінїстра очивидно немило діткнули лїберальних проводирів, а денникарі, що вихвалювали податкову реформу Пленера, замовкли і вже не згадують нїчого про реформу податкову! Очивидно у лїберальних денникарів добробит капіталїстів рішає о вартости закона.

Друга важна річ з промови п. Білиньского така, що він думає справдї заняти ся підвисшенєм і управильненєм платень урядників, і не лиш урядників, але і всїх „правительственних слуг“, т. є. возьних, писарів, дозорцїв вязниць і иньших робітників, нинї відданих на ласку і неласку своїх наставників. Було би то щось подібне, як вже п. Білиньский зробив при зелїзници зі слугами зелїзничими. Мінїстер скарбу заповів з гори, що то поліпшенє долї урядників і правительственних слуг буде вимагати значного фонду, і длятого буде він то міг виконати лише тогди, коли єму парлямент дасть на се потрібні гроші. Що парлямент того мінїстрови скарбу не відмовить, се річ так як певна, бо всї сторонництва згодили ся давно на се, що поправа долї урядників єсть доконче потрібна. Іде лиш о то, в який спосіб добути гроший на се. Частина послів думає в тій цїли підвисшити податки, хоч би прийшло ся наложити новий тягар на бідне населенє; иньші вже давно так сказали, що фонди на се можна зібрати в такий спосіб, коли рівномірнїйше розложить ся пенсиї — і постарають ся о

8)

ПЕРШІ ЗОРІ.

ПОВІСТЬ.

Написав Теодот Галїп.

(Дальше)

— А ну, хлопцї, засьпіваймо для пана Гірченка „нути без слів“ ! — перервав тишу нестуджений богослов. „Нутою без слів“ звав ся звістний носовий сьпів, що нашими сьпіваками виводив ся дуже мудро. Він придавав ся їм особливо при таємних серенадах та таких иньших несподїванках.

Пішла і нута без слів, забренїла тихесенько та гармонїйно немов особливо штучна Еолева арфа. По скінченю піснї Гірченко, на знак признаня, мовчки поналивав склянки.

В тім двері відчинили ся і в першу комнату, завважно для присутних, увійшло двоє молодих людий, оден в духовнім, другий в міскім убраню. Входячі й собі побачили товариство в другій комнатї, а що там виділи знакомих, то не гаразд було їх обминути мовчки. Тому то перший з прихожих, богослов, справив ся до другої комнати і вже з далека уклонив ся.

— Добрий вечір ! — сказав він здержливо і обережним половинним позором окинув присутних. Слїдуючий за ним товариш так само недовірчиво подивив ся на товариство коло стола, щось невиразно сказав на привитанє і прудко послїдував за богословом, котрий уже опускав ся коло круглого столика, напротив товариства.

Бенкетуючі студенти також досить „сьвяточно“ стрітили входячих. Грінка надув губи і спер ся лїктями на стіл, ховаючи лице, Самсонюк поїхав рукою до вуса і злобно подивив ся в склянку, а Білецкий зачав гойдати ся на стільци а при тім дивив ся десь на верхну лінїю колись мальованої, а тепер задимленої, аж оловяної стїни. Лишень оден Опалка жалїбно усьміхнув ся, коли побачив товариша по званю, швидко встав і підійшов до него.

— А, дай Боже здоровє, Матвійчук ! — привитав він товариша. — Назад, га? Біда, братчику ! — аж прицмокував він, подаючи товаришеви руку, котрий тимчасом пильно придивляв ся невластивій одежі Опалки і трохи нїби веселїв. — Чого-ж ви тут сїли ? — продовжав Опалка, подаючи руку і другому молодикови; — ходїть до кумпанїї, буде веселїйше !

— А то що за пан межи вами сидить ? — спитав Матвійчук пошепки і неохочо.

— Рідкість, брате ! Краян з України, козак ! — відповідав Опалка все ще з жалїбним виразом в лици; — ходи, побалакаєш з ним.

Матвійчук однак спершу не мав охоти користати з запросин. Поясненє Опалки єго не задоволяло.

Козак з України !... Що се за забуті звуки ?... Чого занепокоїли ся мерцї ? Чого заворушили ся сонниї мари ?...

Сьвітский товариш Матвійчука шепнув до него : — Та ходїм ! Адже не з'їдять нас ! — і Матвійчук послухав ся. Одним рухом як чоловік, що рішив ся на велике дїло, встав і підійшов до товариства. — Позвольте і нам присїсти, панове... Богослов Матвійчук, а се фільософ Купецкий — сказав він і присїв до стола.

Товариство трохи оживило ся. Матвійчук зараз зачав балакати з Гірченком і з Самсонюком, а Купецкого взяв ся забавляти особливо Грінка. Попередний холод десь немов зник. Самсонюк не зважав на те, що Матвійчук був завзятим, розумним і зручним сторонником протопопи Матушиньского, а Грінка з Купецким порозуміли ся о стілько, що власне пили „на-ти“.

Невдовзї Матвійчук встав.

— Вибачайте, панове, але я мушу квапити ся. Я лишень припадково зайшов сюди. Ходїм, Купецкий !

— Ти може гадаєш, що нас тут ректор знайде? Не бій ся, вуйко Базиль єго притримає ! — успокоював Опалка.

— А що-ж, чекайте ! Ми і так всї зараз ідемо — припрошував Білецкий змученим голосом.

— Адже сегодня послїднїй вільний день ! — заохочував Опалка.

— Нї, в мене ще не послїдний; я аж за тиждень верну ся до семинариї.

Не лишив ся Матвійчук, але за те єго покинув Купецкий, котрий зостав ся з Грінкою укладати точки порозуміня межи партиями.

Ся невірність Купецкого трохи обійшла Матвійчука. Але вона була лишень одним, маленьким колїсцем в довгім ланцюху прикрих думок, що на відходї зароїли ся в єго голові.

Матвійчук вийшов самітний, якийсь нена-

то, щоби не було так як нинї, що однї мають платнї дуже великі і до того ще доплату на т. зв. репрезентацию, а иньші з голоду пухнуть. Котрий з тих поглядів переможе, побачимо.

Вкінци ще одну важну річ заповів новий міністер скарбу, а іменно, що готов скасувати льотерию, але також під тим услівєм, єсли парлямент згодить ся на установу иньшого жерела доходу, котре би покрило страту тих міліонів, які дістає скарб державний з льотериї. Здає ся, що тепер парлямент згодить ся на сей проєкт і льотерия буде вже раз скасована.

І ще богато иньших важних справ порушив міністер Білиньский у своїм докладї, з котрого виходить, що коли в президиї кабінету погляди не суть нові, то однак в найважнїйшім міністерстві скарбу віє новий а не „ліберальний“ рух.

Коли би міністер Білиньский не впровадив нїчого більше, лише ті три згадані повисше реформи, то вже би єго заслуга не лиш для держави, але й для суспільности була велика.

Новини з Росиї.

(Допись „Буковини“).

Інспектор київских шкіл д. Чернушевич завначив у київскій місцевій радї, що число шкіл города не відповідає потребам людности і просив відкрити нові школи. З відчиту д. Чернушевича ми бачимо, що від 16. серпня по 1. вересня до шкіл Київа хотїло вступити 910 хлопців і 761 дївчат, всего 1671 дїтий. Із сього числа було принято 480 хлопцїв і 357 дївчат, всего 837 душ. Отже не приняли 834 дїтий. Щоб задовольнити потреби людности що-до вихованя дїтий, треба, каже д. Чернушевич, відкрити ще найменьше 12 шкіл. — Тепер учителї й учительки шкіл не приймають дїтий, через те, що нема де містити їх. Мешканцї гор. Київа сим вельми роздратовані.

В бібліотеку університету сьв. Володимира в Київі одержано від короля Сіямского дарунок: „Збірник сьвященних книжок будистів південної частини Сіяму“. Заголовок її „Tripitaka“. Сей твір видано в память 25-річного ювилею панованя сьогочасного владики Сіяму по єго-же наказу. Книжку переплетено в ремінний коринець і обложено світло-вишневим колїнкором. Всїх книжок 39 томів. До них приложено ґерб і портрет короля, з якого ми бачимо, що король сіямский не дуже старий, бриє бороду, і носить вуса. Надруковано книжку в столицї царства сіямского — в Банкоцї.

В Гроднї здавна вже розводили рибу. Тепер управа Косминьска відклала на сю річ 50.000 карб. Перше за все думають коло м. Книшина викопати велике озеро, де жити-ме риба. Коло того же містечка ще є 12 озер, які викопано по наказу короля Станислава-Августа; з них думають скористати.

Тепер в Київі є 23 верстви електричної дороги; на сїй дорозї бігає 39 ваґонів. До 1-го сїчня скрізь по Київі буде тільки трамвай, а тепер поки що їздять кіньми по одній Кирилівській улиці. Побачимо!...

В Житомирі мають відкрити ломбард. Основного капіталу він мати-ме 30.000 карб. Термін закладу 1—12 місяців та ще 2 місяці пільги. — Користь банку складає 1 проц. інтересу і пів проц. за схованку річний. Золоті й срібні речі цїнувати муть ся в 90 проц. їх вагової цїни, а иньші речі в три чверти цїни. Ломбард в Житомирі в річ дуже потрібна.

А в Чернигівскій ґуб. в г. Кролївці 1. мая 1895. р. відкрито склад кустарно-ткацкий під назвою: „Мастерська ґубернского Земства“. Цїль сеї „мастерської“ поліпшити технїку ткачів і упорядкувати торговлю ткацкими речами. Такі склади бажають утворити такі міста як Козелець, Остер, і деякі в Борзеньскому повітї, але поки-що тільки один Остер запросив до себе специялїста учителя-ткача.

Тимчасом міністерство хлїборобства висловило бажанє вистежити ґеольоґію Росиї і упорядкувати нову ґеольоґічну карту Росийскої держави, через те, що карта Чаславского, яка доси була підручною річю, вже не відповідає сучасности.

Одеский голова довідав ся про шахрайства зборщиків і назначив несподївану ревізию, в якій брати-муть участь і репрезентанти мешканців Одеси.

Один господар одеский подарував місцевому (одескому) університетови 3.000 карбованців.

Виноград у Криму вродив добре. Вино з нього в сїм роцї краще, нїж у попереднї, але цїна надзвичайно низька — 70—75 копійок за відро без посуди. Посуда вельми дорога.

Горільчана монополія дасть ся в знаки. Досьвіди дають вельми сумні й прикрі факти. З досьвідів ми бачимо, що монополія не поменьшила а побільшила піяньство, та ще до него додала й роспусту. Так, там де монополія, не можна пити горілки в шинку і її пють на улиці. Щоб дати людям захист, милостиві шинкарі побудували коло шинків хати, де можна за 5 коп. випити шклянку чаю... В сих хатах є й осібні комірки, де дїть ся богато такого, про що не варто й балакати...

Канцелярия впорядкованя коронациї, що має бути в маю, поручила голові петербурґского пчільноводного музею д. Вердеревскому приготовити на коронацию 15.000 відер меду, так званого „Царского сбитню“. Важний гостинець „батюшка-цар“ готує „матушці Расеї“.

(Конець буде).

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 4. падолиста 1895. р.

Від адміністрациї „Буковини“: Ми позволили собі пригадати нашим П. Т. Передплатникам кореспонденцийними картами, яка сума передплати належить ся нам за рік 1895. Звертаючи сим ще раз їх увагу на конечність скорого вирівнаня залеглости, просимо можливі похибки задля евентуального спростованя подати до нашої відомости.

че втомлений і став на тиху улицю, на котрій панувала сумовита тиша осїнної ночи. Прикрі думки все більше й більше пригнїтали єго чорною лавою, насували ся на єго ум темні образи з сумної дїйстности; він немов побачив високий чорний хрест, а на тім хрестї роспятого мученика... Се був символ єго рідного краю!...

— Пять сот років борби!.,. Хто тебе не доптав, рідна земле?... Оттам ще бовванїв Мамаєве таборище, тут Бродом ходила Ляхва... Там згадкою про татарина зацитькують дїтий, тут жебрак скниру Кальвіном зве... Чи диво, що знемощіло наше племя, і що зледащіли єго дїти?...

— Але ми не піддавали ся мовчки! Ми в козаки ішли! Ми гайдамаками ставали! Не дома під стріхою — по темницях наші батьки гибли, на судищах чорні круки кровцю пили, по степах люті бурі білі кости розмітали!... Оттак ми гибли — тай погибли...

— І що нинї розбудить нашого завмерлого духа? Сили наші минули ся, кров наша пересякла трійлом рабства: знїкчемнїли ми!..

А тут на цїлий сьвіт нема друга, нема підпори нї підмоги нї звідки!...

О, не на блиск, не на нїкчемну славу важимо ми!... На часинку житя зійди зоре, лучша доле, для нас, пригноблених, виссаних до шпіку, обідраних до лянки, замордованих, бездольних Руснаків!!...

Матвійчук закрив лице руками і глухо заридав.

VII.

Полюбила Петруся,
Та сказати бою ся.
Ой лихо — не Петрусь,
Лице біле, чорний вус!

Ів. Котляревский.

Другого дня, о четвертій годинї по-полудни, по Альбертиньскій улици ішли два молодики. Один, добірно причепурений, тримав ся, хоч був дуже блїдий, досить жваво, тимчасом коли другий і в зверхнім виглядї і в рухах нїби давав пізнати, що в него сегодня будденъ. Се йшли Білецкий і Самсонюк.

— Отже там мешкають твої нові знакомі? — говорив Самсонюк оглядаючи здалека вистаючий хороший дім під ч. 9. — Завидую, хотяй бою ся, аби та нова знакомість не відчужила мені тебе — додав він і невесело подивив ся навперед себе.

Білецкий мовчав. На єго устах рисував ся слабий усьміх. Чим близше він підходив до місця назначеня, тим більше ставало єму нїяково. Знесилений вчерашною гулятикою, не міг належно оперти ся чувствам, які єго наповняли підчас сего ходу. Він лишень немов крізь сон слухав товариша, ба навіть ледви примічав, що той з ним поруч іде.

— І деж ми сегодня увидимо ся? — продовжав Самсонюк невдоволено; — чи ти може вже будеш у Сїмки? — У Сїмки товариші мали від тепер харчувати ся.

— Може! — відповів Білецкий. — Ну, бувай здоров! Відай аж завтра побачимо ся.— І з сими словами відчинив він фіртку, що вела до дому милої. Самсонюк прудко пішов далї, а минаючи попри дім неприязно глянув вгору, де блищали ся високі вікна бель-етажа.

При входї в сїни Білецкого стрітила Ірина. З блискучими очима стиснула вона Цилеву руку.

— Ви точні! — усьміхнула ся вона.

Цилъ нахилив ся і помимо супротивленя поцїлував її — по нїмецкому звичаєви — в руку. В легенькій боротьбі, котра в наслїдок того счинила ся, він геть наближив ся до неї і єго уста на летї дїткнули ся її мягких кучерів. Дївчина трохи відступила ся.

— У нас уже є гості — сказала вона довірчиво.

— Сьмію знати, хто? — спитав Цилъ нїжно. Се питанє він поставив тим раднїйше, позаяк таким чином міг ще хвилину постояти з дївчиною та надивити ся в її очената.

— Увійдете, увидите! — сказала вона і весело засьміяла ся, здавало ся, без причини. За сим швидкими кроками пішла, неначе попилила навперед Циля і отворила єму двері до покою.

Цилъ застав невеличке товариство. Була тут панї Мурашко з дочкою, кучерявим, дуже хорошим підростком, коло котрого увихав ся трохи химерний панич, що тримав в руцї широченну, буру, студентску шапку. Далї находив ся в товаристві, лишень що в другім покою, Матвійчук і балакав там дуже ревно з доматором, котрий і сегодня навідав ся до своїх родимих. Доматорки щось не було видко. Вона, бачило ся, несла незавидну долю господинї дому, то-б-то десь певно порала ся в кухнї коло варі.

Панна Ірина зазнакомила Циля з присутними. Панї Мурашко, чорнява, трохи вже поморщена, але ще дуже рухлива женщина, заявила, що вона дуже урадувана, оповіла, що вона — попівна з роду — є жона властителя маєтности, чільного шляхтича, та що привела

Іменоване. Окінчений правник Михайло Ромашкан іменований концептовим практикантом при бук. правительстві.

Вечерниці відбудуть ся для членів і товариств „Руска Бесіда“, „Клюб Руснаок“ і „Львівский Боян“ та для найблизшої родини членів в суботу дня 9-го с. м. в комнатах „Рускої Бесіди“ у Львові.

Др. Олександер Богдан Кулачковский, наш земляк і кандидат адвокатский у Відни, рішенем ц. к. висшого суду австр. вписаний на листу оборонців у справах карних в окрузі апеляциї віденьскої. Для вигоди нашої публики подаємо єго адресу у Відни: Kanzlei D-ris Othmar Reiser, I. Tuchtauben Nr. 4.

Голосна справа. Сперши в *Галичанині* а відтак в *Буковиньскихъ Вѣдомостяхъ* і кількох німецких ґазетах порушено сензацийний випадок, який мав скласти ся в православнім монастири в Драгомирні. Річ представлено в тих часописях так, що з недбальства управителя дієцезиї Чуперковича і заряду монастиря в Драгомирні погиб просто з нужди нещасний божевільний богослов Вартоломей Стоян, котрий перебував в Драгомирскім монастири. Сказано було, що архимандрит Чунтуляк, один з кандидатів на православного митрополита, упоминав ся у дотичних властий о лучшу опіку для нещасного Стояна, але его „ніхто“ не слухав. Тимчасом з інформаций Gaz. pol., котрі певно більше заслугують на увагу, ніж тамті сензацийні описи, на підставі актів виходить, що сам архим. Чунтуляк був управителем монастиря в Драгомирні і що в письмах его нема згадки о злім обходженю зі Стояном. А консисторія, під проводом о. Чуперковича заопікувала ся хорим, назначивши єму окремого дозорця. Сучавский лікар сконстатував у Стояна ідіотизм; вже старали ся прим стити Стояна в шпитали, коли в тім часі він помер. Виходить з того, що ані архимандрит Чунтуляк не нарікав на зле обходжене з хорим, ані о. Чуперкович не занедбав свого обовязку. Gazeta polska бачить у тім всім суперництво оо. Чунтуляка з Чуперковичем о метрополію і то безличне оклеветане о. Чуперковича приписує приятелям о. Чунтуляка. Hier liegt der Hund begraben. Коли дійстно має ся річ так, як каже Gaz. polska, то es ist faul поміж духовеньством православним.

Про нелюдяне стягане податків на Буковині заговорено на послідним засіданю буджетової комісиї ради державної. Именно пос. Менґер говорив про безвзглядне примінене істнуючого закону податкового, що веде до цілковитої руїни цілих повітів, головно-ж купців, торговельників і ремісників. В однім місті хотіли властителі домів передати державі адміністрацию своїх домів, бо иньшим способом платили-б податок від більших доходів, як взагалі мають. На питане міністра Білиньского, де таке діє ся, відповів пос. Менґер: в Чернівцях і просив о як найскорше закінчене з таким нелюданим стяганем податків зі сторони „ревних“ податкових інспекторів, а міністер обіцяв справу розглянути.

Ввечерок Міщаньскої читальні в Чернівцях, який відбув ся вчера в салі товариства ґімнастичного, удав ся дуже добре. В великій салі не могли навіть вигідно танцювати всі пари, тілько зійшло ся. Вечерки нашої Міщаньскої читальні в Чернівцях мають взагалі добру славу у тутешних міщан. Чистий дохід, звичайно досить значний, іде все на убогу молодіж.

Загальні збори товариства „Львівский Боян“ відбудуть ся дня 8-го с. м. в комнатах „Рускої Бесіди“.

Прелімінар галицкого буджету краєвого шкільного фонду на 1896. Галицкий краєвий виділ зіставив в порозуміню з краєвою радою шкільною прелімінар буджету краєвого шкільного фонду на 1896 р. В порівнаню з минувшим роком виказує прелімінар значне відвисшене розходів, а недобір має покрити ся з краєвого фонду. В поодиноких рубриках представляють ся розходи так. Плати і додатки учителів 2,905.095 зр., ремунерациї і запомоги 26.100 зр., дієти 3000 зр., додатки і дари 21 758 зр., запомоги на будову шкіл 80.000 зр., запомоги на удержане шкіл 88.074 зр., на наукові потреби 18.460 зр., на окружні бібліотеки 4.125 зр., окружні конференциї 31.797 зр., стипендиї для семинаристів 90.000 зр., иньші видатки 14.300 зр., запомоги для институций, що підпомагають школи 20 080 зр., разом 3,332.789 зр. Доходів є всего 1,397.192 зр., значить недобору буде 1,935 597 зр. Але мабуть недобір підвисшить ся ще в середині року. Сойм поручив краєвому виділови перевести доходженя в справі підвисшеня платні учителів. А се імено побільшить недобір.

Вистава пчільничо-огородничa відбула ся в Калуши. Як на калуский повіт, котрого земля не конче придатна до плеканя овочевих дерев, представляє ся она дуже користно, виказуючи, що при добрій охоті дасть ся і в тім напрямі богато зробити. Першу нагороду, срібний медаль, одержав п. Йосиф Петрушевич, пенсионований учитель в Коровиці, за 30 відмін грушок і взагалі за ревну працю около піднесеня садівництва в калускім повіті. Другу і трету нагороду, бронзові медалі одержали: п. Мар. Свобода з Ріпянки і о. Володим. Глодзиньский з Угринова. Похвальний лист одержав п. Франц Бережницкий з Бережниці.

Бук. виділ краєвий а вдова по директорі. Державний суд рішив на публичнім засіданю дня 26-го м. м. рекурс вдови по бл. п. директору господарскої школи в Чернівцях Крчекови против рішеня бук. виділу краєвого, котрим їй відмовлено побільшену пенсию. Виділ краєвий відмовив по тій причині, що по смерти Крчека мало виказати ся, що він не провадив школи як слід, так що єму побільшене пенсиї не належало ся. Тимчасом державний суд заявив ся за гадкою, що такі закиди тепер вже за пізні і повинні були бути піднесеними ще за житя Крчека, щоби він міг оправдати ся. В наслідок того засудив державний суд бук. виділ краєвий на виплачене більшої пенсиї вдові по Крчекови і звернене коштів.

Ц. к. фахова школа для деревляного виробу в Кімполюнзі буде отворена дня 5-го с. м. Хто хоче до тої школи бути принятим, мусить виказати: 1) метрику, 2) сьвідоцтво увільненя з народної школи, 3) малолітні надто зізволене родичів або їх заступників.

Щасливе місто. Сего року обходить дуже цікавий ювилей містечко Лібервольквіц коло Липска. Мешканці того містечка мають ту приємність, що не платять жадного громадского податку, і сего року кінчить ся двайцять років, як громадяни не платили жадного податку. Они не платять ані податку на церкви, ані для бідних, ані на школи, ані иньші громадскі податки. Таку приємність справила громадянам тамошна щадниця каса, що має тілько чистого доходу, що їм забезпечила вільність від податків ще на кілька років.

Водопроводи черновецкі ввійдуть небавом в ужиток черновецких горожан. В пятницю повели воду з криниці в Роґізні до міста, а по 21 годиннім черпаню дійшла вода аж до резервоару. Коли буде сконстатовано, що нігде не попукали рури, а зіпсовані будуть заступлені новими, зможуть мешканці нашого міста пити ліпшу воду як доси.

Три особи згоріли. В Ліпканах коло Новоселиці лучив ся в ночи дня 1-го с. м. страшний випадок. В домі тамошної господині Марії Зайдлер вибух з незнаної доси причини огонь, в котрім згоріли не лише всї річи, але також Зайдлерова з своїми двома діточками. Нещасливих знайшли слідуючого дня спаленних на вуголь.

Делікатний розум. Під таким заголовком оповідає одна варшавска ґазета о таких двох випадках: Один молодий жидик, бачучи, що отвирає ся нова улиця і будують ся в ній камениці, одна за другою, отже вивозить ся множество піску з копаних фундаментів, винарендував за півдармо велику пусту площу в сусідстві і обгородив єї дошками. Відтак позволив фірманам звозити той пісок на свою площу, замість вивозити єго за рогатки. За тоту прислугу велів собі очевидно платити по 15 копійок від фіри. Фірмани згодили ся охотно, бо не потрібували платити від кождої фіри рогатки і обертали возами більше разів на день. Коли вже ціла площа була засипана піском, прибив жидик таблицю з написею „Склад піску“, сів на столець і почав продавати свій товар піскарям на мішки, цебрики, а найчастійше на фіри, по 50 копійок за віз. То знов подобало ся дуже піскарям, бо воліли платити жидови 50 копійок за пісок „польовий“ і продавати єго за „висляний“, як їздити над Вислу по правдивий „висляний“ і платити по 75 копійок від фіри.... Отже жид товару цілком не купив, а продавав єго по 65 копійок від фіри.— Другий подібний випадок лучив ся також в Варшаві за Вольскими рогачками. Там купив жид великі болота і млаковини за будь що і розголосив, що позваляє всім фірам звозити на свій ґрунт сьміте, землю, пісок, цеглу і т. ин. відпадки по 5 копійок від фіри, а навіть і за дармо. Добродушні фірмани засипали за кілька тижнів цілковито болота і багна і утворили гарний, рівний і сухий ґрунт, так, що промисний жид попарцелював цілу площу і продає єї під будову домів десять разів дорожше як купив.

Нове огріване комнат придумано в Америці за помочию води, розкладаної током електричним. На дні судини, наповненої водою, находять ся кінці дротів від електричної батерії, заос мотрені плятиновими листками і накриті скляними цилиндрами. При заміненім току електричнім розкладає ся вода на водень і кисень; водень збирає ся в однім цилиндрі, кисень в другім. В міру убуваня води доливає до судини сьвіжа вода. З цилиндрів входять оба ґази через кран двома концентричними отворами-шпарами. Більшою, зовнїшною шпарою виливає водень, а запалений горить дуже сильним поломінем, що піддержуваний випливаючим через меньшу шпару крана киснем, дає горяч до 1200 степенів. Ся горяч при помочи відповідного приладу використує ся до огріваня комнат. Спосіб сей має бути вже випробований і узнаний знаменитим.

Виплата робітників. В німецких промислових кругах застанавляють ся тепер над тим, чи не ліпше було би виплачувати робітникам тиждневий заробок в якій иньший день, а не в суботу. Недільний відпочинок по виплаті дає робітникам нагоду до більшого марнотратства, а гадка, що завтра буде міг виспати ся, наклонює неодного робітника до піяньства. В суботу вечером тратять робітники найбільше гроший. Коли би виплачувано в якій иньший день, богато робітників числилось би більше з грошем. За

сюди свою Тоську ще й сего року для дальшого вихованя, подібно як се пані Матушиньска зробила з панночкою Іринкою. Післї сего пані Мурашко ще раз представила Циля своїй дочці. Панна Тоська трохи несьміливо стрітила нового знакомого, і ґречно вклонивши ся, зараз таки обернула ся назад до свого панича з бурою шапкою, котрий, очивидно, дуже залицявлював ї. І не дивниця! Злосні язики могли би були навіть твердити, що панна Тоська з паном Корчевичом — так зват ся студент — мали певні спільні интереси дуже нїжної вдачі! Бо якось не дуже імовірно воно виглядало, що панство Мурашко йдучи сюди, ніби то по дорозї здибали свого пана Корчевича, а він їх ніби-то лишень так припадково відпровадив на Альбертиньску улицю. Ну, що він так собі ні два ні три вступив до панства Матушиньских, се вже було більше зрозуміло, бо хто би опісля відвів панство Мурашко домів?

З протопопою Білецкий привитав ся дуже коротко. Отець Матушиньский підвів ся з місця, вклонив ся ґречно, подав руку, сказав „дуже приємно“ і вернув ся назад до розмови з Матвійчуком, котрий і собі мовчки привитав ся з прихожим. На відході Білецкий устиг зачути отсї слова:

— То ви кажете, — говорив протопопа до Матвійчука — запросити редактора зі Львова тай видавати часопись!.. Так?

Більше Білецкий не дочув, але сї слова почасти примирили єго з тим куцим привитанєм з боку доматора. Адже він був занятий політикою!

(Дальше буде.)

тим проєктом промавляє богато взглядів. Порядні робітники і при нинішній виплаті в суботу уникнуть непотрібних видатків, однако легкодушним витягають недільні розривки богато гроша з кишені.

Нещаслива пригода. В копальнях французского товариства в Бориславі працював 28-літний селянин Войтіх Кіо і спускав ся на дротянім шнурі. Але ржа так проїла той шнур, що він урвав ся і Кіо з висоти 40 метрів впав в яму і на місци погиб.

Переписка редакциї. Н. Б-вич в С. Помимо найщирійшої волї ми не в силї усунути ті всї технічні перешкоди, які маємо при друкованю часописи. Найкрасші клїші нївечать ся марно. Лише з вини друкарні ґазета спізнює ся. Ту в Чернівцях ще дуже примітивні відносини друкарскі.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Рим, 4. листопада. Нинї приняв папа на авдієнциї депутацию Русинів, зложену зі 130 осіб, між тим 2 послів до ради державної Барвінського і Вахнянина, під проводом архієпископа Сембратовича. Папа сказав, що для Русинів все зробить; у Римі отворив на ново стару руску колеґію.

Відень, 4. листопада. Наш цїсар і грецкий король відвідили себе нині взаїмно. Стріча їх була сердечна.

Царгород, 4. листопада. Іменовано для полагодженя справи вірменьскої контрольну комісию, зложену з трьох могамедан і трьох християн. Презесом комісиї єсть Шевфік ефенді.

Будапешт, 4. листопада. Урядова часопись оголошує відручне письмо цїсарске, котрим на власну просьбу мінїстра хлїборобства Фестетича звільняє ся єго від дотеперішного становища з признанєм для єго великих заслуг. Другим письмом іменував цїсар віцепрезидента палати послів Гната Даранїого угорским мінїстром хлїборобства.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Паньковским, вийшли доси сї книжочки (разом чисел 13):

Байки Евґена Гребінки (10 кр.)

Малярі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезиї Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Ґерінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезиї Осипа Маковея (20 кр.)

Оферма, оповіданє єго-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з росийского (10 кр.)

Українські писаня Митра Оленьковича (10 кр.)

Писаня Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республика на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволї (то що було друковане і в *Недїлї*) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповіданє 10 кр.)

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчити М. Грушівського, читані в львівськім „Клюбі Русинок“. Виданє Василя Лукича. Накладом ред. „Зорі“. 16⁰. 50 стор.

Твори Степана Руданьского. Том І. Піснї. Приказки. Прислівя. Байки. Біблїоґрафічний показчик. Заголовки „Сьпівомовок“. Виданє М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16⁰ 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Выбôръ поезій для народу. Частина друга. — (Книжка тов. „Просьвіта“ у Львові чч. 184—185) мал. 8⁰ 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського житя — А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8⁰ Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакциї „Зорі“ у Львові, мал. 8⁰ 68 стор. — Ціна 30 кр.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З кадрурнї Г. Чоппа.